

דף יא.

עין משפט א.

יו"ד סימן קם פעיף יח

יח. יט. כל רבית דרבנן מותרת במעות יתומים או בשל הקדש עניים ^ב או תלמוד תורה או צורך ביכנ"ס.

הגה: וכן נוהגין ^ע להקל, אע"ג דיש מחמירין שאינו מותר רק בבית דין ^ב.

הגה: יש מקומות שנוהגים שהאפוטרופוס מלוה מעות יתומים ברבית קצוצה ^ז, ומנהג טעות הוא. וכל אפוטרופוס העושה כן אם נפסל עיין בחו"מ סי' ל"ד, אבל ברבית דרבנן מותר ^ק כל זמן שלא הגדיל ^ר היתום לעסוק במעותיו כדרך שאר אנשים, אע"פ שהוא כבר בן י"ג שנה הואיל ולא הגיע לכלל דעת נקרא יתום לענין זה.

הגה: מי שחייב ליתומים, וכשבא לפורעם טוען שנתן להם רבית ורוצה לנכות

ס. הרמב"ם בסוף פ"ד מהלכות מלוה מרב ששת בדף ע' ע"א. וכ"כ הרא"ש בפסקיו. והב"י כתב דאלמנה אין לה דין יתומים לענין זה כיון שהיא מתעסקת בשלה כמו שאר נשים. ט"ז ס"ק י"ד.

ע. כתב הש"ך בס"ק כ"ו דבכל המקומות שהייתי לא ראיתי מנהג זה וגם חקרתי ודרשתי ולא שמעתי שנוהגין כן, שמלוין ברבית דרבנן אלא על דרך היתר כמו בשאר מעות.

פ. והרשב"א ונ"י כתבו משום דאין אפוטרופוס רשאי לעשות בלא בי"ד. ביאורי הגר"א אות מ"ד.

צ. מהרי"ל בתשובה, וכתב הש"ך בס"ק כ"ז דגם זה לא שמעתי בשום מקום, ומנהג טעות הוא כמ"ש בגמ' דף ע"א אטו במנהגא וכו'. ביאורי הגר"א.

ק. ומש"כ המג"א בסי' רמ"ב בשם שיבולי הלקט דלצורך סעודת שבת מלוין ברבית היינו ברבית דרבנן. פ"ת ס"ק כ"ב. וכתב הש"ך בס"ק כ"ח, ואע"פ דשרי בכה"ג ברבית דרבנן, מ"מ אם טוען המקבל שלא קיבלתי אלא פלגא בהפסד ופלגא באגר (ולא קרוב לשכר ורחוק להפסד) המקבל נאמן במיגו דלהד"ם או החזרתיו לך, וכן עיקר ודלא כראב"ן שם, מיהו היכא שהיתום הוא מוחזק כגון שיש לו משכון האפוטרופוס, נאמן אם טוען קרוב לשכר ורחוק מהפסד או אם אינם לפנינו טענינן ליתומים כן.

ר. וה"ה לגדול שמת אביו ואינו יודע להתעסק בשלו נחשב כיתום. מיהו מי שאין אביו רוצה לפרנסו ולהתעסק בצרכיו, אין לו דין יתום ואסור להלוות מעותיו קרוב לשכר ורחוק מהפסד, כ"כ הת"ה בב"י. ש"ך ס"ק כ"ט.

*****
את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

מחובו, והיתום טוען שלא קיבל, היתום נאמן **ש** בלא שבועה.

ש. כ"כ הב"י בסי' קע"ו בשם תשובת הרשב"א. וכתב הש"ך בס"ק ל' דדין זה לא רק ביתום אלא בכל אדם משום דאין מחזיקין אנשים לרשעים ובודאי מה שקיבל בדרך היתר קיבל, ובט"ז בס"ק ט"ז חולק בכלל על דין זה אפי' ביתום, וסיים דהבא לפסוק כרמ"א זה עליו להביא ראיה ובפרט להוציא ממון בלא שבועה. ובנה"כ משיג על הט"ז.